

Viveka Cudamani of Het kroonjuweel van wijsheid Jenny Baker

Jenny Baker is voorzitter van de Engelse Afdeling van de Theosophical Society (TS).

Onderstaand de lezing die zij in 2014 gaf op het congres van de Europese Federatie van de TS in Barcelona.

Dit artikel wordt in twee delen geplaatst, het eerste deel stond in *Theosofia* september 2022.

De vijf bewustzijnsvoertuigen

Shankaracharya vertelt over de vijf omhulsels / bewustzijnsvoertuigen van de menselijke individualiteit, uit de vedanta filosofie, de pancha kosha's.

1. *Annamayakosha*, de voedselschede die uitsluitend bestaat door het voedsel dat we eten. Het is onstabiel, steeds veranderend en zal uiteindelijk sterven. Daarom kan het niet worden beschouwd als iemands ware Zelf of de allerhoogste werkelijkheid: we moeten ons er niet mee vereenzelvigen.
2. *Prânamayakosha*, het voertuig van vitale energie. Die energie stelt het fysieke lichaam in staat om te bewegen en te handelen. Ook dit is niet het ware Zelf, want het is constant in beweging, net als de oceanen en de winden.
3. *Manomayakosha*, het denkprincipe dat de vijf organen van waarneming bevat: gehoor, zicht, geur, smaak en tast. Het is verantwoordelijk voor vreugde en verdriet, is de schepper van de droomwereld en kan op de weg naar Zelfrealisatie zowel obstakels opwerpen als deze vernietigen. Manomayakosha kan beschouwd worden als het lagere denken: het is een naar binnen gericht bewustzijn en dus niet het ware Zelf.
4. *Vijnânamayakosha*, het voertuig van het hogere denkvermogen. Het bestaat uit het hogere denkvermogen zelf, met de modificaties of wijzigingen daarvan, en uit de zintuigen met hun wijzigingen. Het voert handelingen uit en is de oorzaak van reïncarnatie van de ziel. Het wordt ook wel de kennisschede, het intellect of buddhi genoemd. Door verlangens en door handelingen trekt de ziel door een verscheidenheid aan lichamen. Middels de kennisschede heeft de individuele ziel ervaringen als verdriet en vreugde, plezier en pijn. Bij dit voertuig horen de drie bewustzijnstoestanden van waken, dromen en droomloze slaap. Het hogere denken vereenzelvigd zich met plichten, rituelen en attributen die horen bij de verschillende stadia van het leven. Net als de andere kosha's kan ook vijnânamayakosha niet worden beschouwd als het ware Zelf.

5. *Ānandamayakosha*, het voertuig van gelukzaligheid. Het manifesteert zich meestal in de droomloze slaap. Daarachter bevindt zich het meest innerlijke beginsel van alle wezens, Brahman in al zijn volledigheid. Ook deze schede van gelukzaligheid is niet het allerhoogste Zelf, want het is gebaseerd op omstandigheden en een wijziging van aard.

We kunnen nóg verder gaan dan het bewustzijn van gelukzaligheid tijdens de droomloze slaap om ons ware Zelf te ontdekken, de bron van onvoorwaardelijke vreugde.

In de *Viveka Cudamani* stelt de discipel zijn goeroe een vraag: *Als de vijf omhulsels zijn verworpen als zijnde onwerkelijk, dan zie ik niets meer, behalve het niet-bestaan van alles. Welke kenbare werkelijkheid blijft dan over waarmee de kenner van het Zelf zich kan identificeren?* De goeroe antwoordt: *Een excellente vraag, je bent goed in redeneren! Via het meest subtiele denken kun je waarnemen dat het principe waarmee alle verschillende toestanden worden ervaren (maar dat zelf geen object van ervaring is) het Zelf is, de ultieme kenner.*

Anders gezegd, we begrijpen dat de mens twee verschillende zelden heeft: één die het empirische zelf genoemd wordt (gebaseerd op ervaringen) en anderzijds het transcendente Zelf. Het empirische zelf is sterfelijk, steeds veranderend en onbetrouwbaar. Alleen het transcendente Zelf kan Waarheid realiseren. We kunnen niet in een spiegel naar ons eigen spiegelbeeld kijken en denken dat wij dat werkelijk zijn: het is slechts een reflectie. In plaats daarvan kunnen we leren om ons te identificeren met het transcendente Zelf, het goddelijke binnenin. Dat kan niet worden waargenomen door in een spiegel te kijken.

Als we ons bewust zijn geworden van door ons eigen ware Zelf als eeuwig en allesdoordringend, nadat het empirische zelf tot zwijgen is gebracht, dán zijn we vrij van 'kwaad' en gebondenheid. Dan zijn we een goddelijke straal, een lamp waarvan het licht uitstraalt naar anderen. Het verlichte wezen dat het Absolute heeft gerealiseerd keert niet meer ter reïncarnatie terug in deze wereld.

Wat is de aard van het Absolute?

De *Viveka Cudamani* zegt: *Daarom is het allerhoogste Brahman de enige werkelijkheid, zonder tweede. Het is Pure Wijsheid, het smetteloze Ene, absolute vrede zonder begin en zonder einde, vrij van alle handeling, en de essentie van altijd voortdurende gelukzaligheid* (Chatterji, 239).

Wanneer alle verschillen die door maya (illusie) werden gecreëerd eenmaal zijn verworpen, blijft er iets over dat zichzelf verlicht en dat eeuwig is, stabiel, vlekkeloos, onmeetbaar, vormloos, ongemanifesteerd, naamloos en onverwoestbaar (Chatterji, 240).

De wijzen weten dat de de allerhoogste waarheid absoluut bewustzijn is, waarin de kenner, het gekende en de kennis één zijn, oneindig en onveranderlijk (Chatterji, 241).

Brahman is het oneindige, eeuwige, alles doordringende licht. Het kan niet vastgepakt en ook niet losgelaten worden. Het denken kan zich er geen voorstelling van maken en het is niet in woorden uit te drukken, onmeetbaar, zonder begin en zonder einde (Chatterji, 242).

Hoe kunnen we het Absolute realiseren?

Door te mediteren op het feit dat we fundamenteel datgene zijn wat nooit sterft; dat er niets anders bestaat dan het pure Zijn.

Hier volgen enkele citaten:

U bent dat Absolute dat zich boven kaste, gedragsregels, familie of stam bevindt, zonder naam of vorm, zonder deugden of gebreken. U bent dat wat ruimte, tijd en objecten overstijgt. Mediteer hierover in uw denkvermogen (255).

U bent dat Absolute dat onverwoestbaar is, vrij van geboorte, groei, ontwikkeling, verval, ziekte en dood. Mediteer hierover in uw denkvermogen (259).

U bent dat Absolute dat niet onderscheiden kan worden, waarvan de essentiële natuur altijd onveranderd blijft, dat roerloos is als een golfloze oceaan, dat altijd vrij is, dat niet opgedeeld kan worden. Mediteer hierover in uw denkvermogen (260).

U bent dat Absolute dat waar is, maar door onbegrip in verschillende vormen naar voren lijkt te komen, dat schijnbaar veranderingen in naam, vorm en eigenschappen ondergaat, terwijl de ware aard nooit verandert, zoals goud. Mediteer hierover in uw denkvermogen (263).

U bent dat Absolute dat schittert, met niets daarbuiten, dat identiek is aan het Zelf dat werkelijkheid is, bewustzijn, vreugde, onverwoestbaar. Mediteer hierover in uw denkvermogen (264).

Door te mediteren over deze uitspraken zullen twijfels en moeilijkheden verdwijnen en worden leringen duidelijk zichtbaar. Scheid het Zelf van het niet-zelf en het gebied van zintuiglijke objecten. Blijf vervolgens trouw aan dat Zelf.

Identificeer je met dat wat in de diepte van het hart verblijft. Het Zelf ligt diep verborgen, achter indrukken van het niet-zelf. Wanneer deze indrukken zijn vernietigd, dan manifesteert het ware Zelf zich uit eigen beweging en op heldere wijze.

We krijgen de waarschuwing om altijd waakzaam te zijn, nooit onzorgvuldig of onachtzaam en om ons voortdurend te concentreren op het Absolute, op het Zelf, door te herhalen: *Dit ben ik, Tat Tvam Asi.*

Hoe kunnen we ons concentreren op het Zelf?

We kunnen dit doen door ons los te maken van het lichaam en van zintuiglijke ervaringen, door op het spirituele pad te blijven en ons niet op zijsporen te begeven door pleziertjes of macht na te streven. Deze zullen uiteindelijk leiden tot pijn, lijden en andere ontberingen. Laten we onszelf in het dagelijkse leven discipline opleggen, deugden nastreven, en vooroordelen, ijdelheid, boosheid en hebzucht loslaten.

De zoeker naar het ware richt zich erop om, met een zuiver hart waaruit alle begeerten zijn verwijderd, het goddelijke te overpeinen.

Iemand die een dusdanige concentratie in de praktijk brengt dat hij in staat is om alle uiterlijke zaken (ook vanuit het denken, de zintuigen en het ego) als puur bewustzijn op te laten lossen in het ZELF, zo iemand wordt bevrijd van de ketenen van wereldse reïncarnatie.

Zoals ik al zei wordt deze toestand niet bereikt door alleen boeken te bestuderen, maar door spiritueel onderscheidingsvermogen, door onthechting, door toewijding en inzicht. Het resultaat is gelukzaligheid of ananda, een onvergankelijk, allesdoordringend bewustzijn. Deze staat kan door het denkvermogen alleen maar in symbolen worden uitgedrukt. De hoogste uitdrukking is *sat, chit, ananda* (zijn, bewustzijn, gelukzaligheid).

De resultaten van meditatie en toewijding zijn het naar voren komen van een hoger vermogen van kennis, van buddhi, van een samengaan van met het Absolute, 'het Allerhoogste', en vervolgens: de absorptie van de individualiteit.

Zelfverwerkelijking, of de realisatie van het absolute bewustzijn als het Zelf, vindt niet plaats in het denkvermogen door logisch denken of redeneren. Het gebeurt door ons te verbinden met het altijd aanwezige, vaak verborgen centrum van ons wezen, met die goddelijke vonk die vanuit het binnenste uitstraalt. Een zoeker naar waarheid hoeft alleen maar binnenin zichzelf te zoeken naar eeuwige gelukzaligheid en bevrijding, weg vanuit de onwerkelijkheid van onze materiële wereld. Wees daarom sterk in de overtuiging dat het ware Zelf er is om ontdekt te worden, en laat je persoonlijkheid en de pleziertjes van het leven hier op aarde los.

Het teken dat iemand in dit leven bevrijd is en 'het kroonjuweel van wijsheid', *Viveka Cudamani* heeft verwerkelijkt is dat zo iemand geen gevoel meer heeft van 'ik' of 'mijn' voor wat betreft het fysieke lichaam. Zo iemand herinnert zich het verleden niet met gevoelens van nostalgie, en heeft geen speciale gedachten over de toekomst. Een bevrijd mens aanvaardt eenvoudig wat zich in het heden voordoet, ziet de eenheid in alles, en beschouwt het Zelf en het Absolute als één.

Wat zijn kenmerken van iemand die werkelijk spiritueel is?

1. de persoonlijkheid straalt harmonie, liefde en vrede uit;
2. is sereen in houding en gedrag;
3. heeft een groot gevoel voor rechtvaardigheid en is mededogend;
4. is niet langer in de greep van de pannen van tegenstellingen (zoals succes of falen; pijn of genot);
5. past theorie in de praktijk toe: wijsheid kennen betekent een leven van wijsheid leiden;
6. motieven zijn zuiver, zelfloos, onbaatzuchtig, en alles en iedereen insluitend.

Vers 568 van de *Viveka Cudamani* stelt: *Wanneer zo'n gedisciplineerde ziel bij zijn dood de staat van het Absolute bereikt, zuiver, ongedifferentieerd, volledig*

transcendent, zonder zelfs de schijn van een lichaam, dan keert hij niet meer terug om te reïncarneren.

Conclusie

We hebben ontdekt dat VIVEKA spiritueel onderscheidingsvermogen betekent en dat CUDAMANI het kroonjuweel betekent dat zich boven het menselijk voorhoofd bevindt.

We hebben vier sleutelwoorden geleerd: inzicht, onderscheidingsvermogen, onthechting en toewijding.

We hebben ook geleerd dat maya of illusie een element is dat zich in alle vergankelijke dingen bevindt: alles wat bestaat heeft slechts een relatieve en geen absolute werkelijkheid.

We hebben ontdekt dat we de ware Werkelijkheid niet kunnen onderscheiden door middel van onze zintuigen en door logisch denken, want, zoals de term 'kroonjuweel' impliceert: waarheid bevindt zich boven en buiten het denkvermogen. Als het Absolute het menselijk begripsvermogen te boven gaat, hoe zouden we het dan kunnen herkennen in deze materiële wereld, want dat is de enige die we kennen.

Paradoxaal genoeg komen we juist door logisch redeneren tot de conclusie dat we verder zullen moeten reiken dan het bekende, dan alles wat we weten. Hoewel het misschien anders lijkt, moeten we aanvaarden dat de wereld die wij bewonen niet de ware werkelijkheid kan zijn, omdat die uiteindelijk zal vergaan, net als het menselijk lichaam.

Er is echter iets dat nooit sterft en nooit verandert: het Ene dat was, dat is en altijd zal zijn.

Door gebruik te maken van onze innerlijke kracht, door doorzettingsvermogen, door het denkvermogen tot rust te brengen en verder te kijken dan het schijnbare, in de richting van het oneindige, kunnen we ons doel bereiken.

De Werkelijkheid omvat en overstijgt alle tijd en ruimte. Daarbinnen bestaat geen verschil tussen iemand die weet (de kenner) en wat men weet (het gekende). De werkelijkheid is oneindig, eeuwig, non-duaal bewustzijn.

Vertaald en bewerkt door Els Rijnaker

Gebruikte vertalingen:

- Mohini M. Chatteriji: *Viveka-Cudamani*
- Paul G. van Oyen vertaalde de titel *Viveka - Cudamani* met de woorden *De rede als bekroning*.
- Marcel Sauton vertaalde deze tekst (met zeer verhelderende commentaren) in het Frans als *Le plus beau fleuron de la discrimination, Viveka- Cuda-Mani*, Parijs 1998.